

VENDIM
Nr.78, datë 27.12.2016

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja kryetar i Gjykatës Kushtetuese

Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datën 17.11.2016 mori në shqyrtim në seancë gjyqësore, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 58 Akti, që i përket:

KËRKUESE: Nargis Lungu Shkreli

SUBJEKTE TË INTERESUARA: LIVIA SHKRELI, MARLIND SHKRELI, INGRID SHKRELI DANO

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën i vendimeve nr. 00-2015-761, datë 05.02.2015 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë dhe nr.2592, datë 30.11.2011 të Gjykatës së Apelit Tiranë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, neni 6 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut dhe ligji nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Vitore Tusha, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuases, e cila ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Livia Shkreli, që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, konstatoi se subjektet e tjera të interesuara, Marlind dhe Ingrid Shkreli, nuk kanë paraqitur prapësime, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Me testamentin nr.6, datë 13.02.1996, testatorja Lejla Shkreli ka përcaktuar si trashëgimtare vajzën e saj Nargis Lungu Shkreli (kërkuesja). Testatorja ka pasur tre fëmijë, përkatësisht kërkuesen dhe djemtë, Tarik dhe Vildan Shkreli. Subjektet e interesuara, Livia Shkreli (stërmbesa e testatores) dhe Ingrid Shkreli (mbesa e testatores), kanë ngritur padi në gjykatë për pavlefshmërinë e testamentit, duke kërkuar njohjen e tyre si trashëgimtare ligjore të Lejla Shkrelit në 1/3-ën pjesë të pasurisë të përcaktuar në testamentin e lënë prej saj.

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr.10018, datë 23.12.2010, ka vendosur rrëzimin e padisë së subjekteve të interesuara.

3. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr.2592, datë 30.11.2011, ka vendosur ndryshimin e vendimit të mësipërm, konstatimin pjesërisht të pavlefshëm të testamentit dhe detyrimin e kërkueses të njohë Livia Shkrelin si trashëgimtare të trashëgimlënëses Lejla Shkreli në 1/3-ën pjesë të pasurisë së disponuar me testament, si dhe rrëzimin e padisë për Ingrid Shkrelin.

4. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.00-2015-761, datë 5.2.2015, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr.2592, datë 30.11.2011 të Gjykatës së Apelit Tiranë.

II

5. **Kërkuesja Nargis Lungu Shkreli** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata), duke pretenduar se ndaj saj është zhvilluar një proces i parregullt ligjor. Më konkretisht, ajo ka parashtruar se:

5.1 Është cenuar parimi i sigurisë juridike, pasi ajo i ka fituar të drejtat e pronësisë në bazë të testamentit. Padia për kundërshtimin e testamentit është ngritur pas 8 vjetësh, pasi ishte çelur trashëgimia, ndërkohë që sipas nenit 411 të Kodit Civil (KC) kjo lloj padie ngrihet brenda tre vjetëve nga çelja e trashëgimisë. Vendimet gjyqësore të kundërshtuara kanë cenuar të drejtën e pronës, duke e zgjidhur çështjen në kundërshtim të hapur me dispozitat ligjore në fuqi (nenet 94, 112, 361, 379 e 411 të KC-së).

5.2 Gjykata e Lartë ka mbajtur qëndrim të ndryshëm në çështje të ngjashme, duke shkelur parimin e paanshmërisë dhe objektivitetin në gjykim. Gjyqtarët, pjesë e trupit gjykues, kanë mbajtur qëndrime të kundërta me zgjidhjen që ata kanë dhënë në vendime të tjera gjyqësore për të njëjtin shkak ligjor.

5.3 Vendimet e gjykatave, përveçse vijnë në kundërshtim me përmbajtjen e nenit 379 të KC-së, nuk kanë marrë parasysh faktin se në rastin konkret kemi të bëjmë me një testament me titull të posaçëm dhe jo me titull universal, ndaj për rrjedhojë testatorja nuk i ka përjashtuar nga trashëgimia ligjore dy djemtë e saj, Vildan e Tarik Shkreli. Ato vijnë gjithashtu në kundërshtim me vendimin unifikues nr. 1/2014 të Gjykatës së Lartë.

6. **Subjekti i interesuar Livia Shkreli** ka prapësuar si vijon:

6.1 Pretendimet e kërkuesses janë të njëjta me ato që ajo ka paraqitur në rekurs dhe kanë të bëjnë me problemet e zbatimit të normave konkrete të ligjit material. Këto lloj pretendimesh nuk përbëjnë juridiksion kushtetues bazuar në jurisprudencën e Gjykatës. Kërkuesja ka kërkuar shqyrtimin në themel të natyrës së testamentit, pretendim i cili del haptazi jashtë natyrës së gjykimit kushtetues.

6.2 Ligji është respektuar plotësisht nga të dyja gjykatat më të larta. Kërkuesja e lexon ligjin gabim; qëndrimi i saj se testatori mund ta përjashtojë nga testamenti pasardhësin e mitur të thirrur me zëvendësim, bie ndesh me praktikën gjyqësore dhe vendimin unifikues nr.1/2014 të Gjykatës së Lartë. Padia e kërimit të trashëgimisë, ndryshe nga sa pretendon kërkuessa, nuk parashkruhet, bazuar kjo në vendimin unifikues nr.5/2011 të Gjykatës së Lartë.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Lidhur me legjitimitimin e kërkuesses

7. Gjykata vlerëson se kërkuessa legjitimohet *ratione personae* në lidhje me pretendimet e saj, të cilat i ka paraqitur në kërkesë, në kuptim të nenit 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur në Gjykatën Kushtetuese brenda afatit të parashikuar nga neni 30 i ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

8. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae* vërehet se kërkuessa ka ngritur pretendime për cenimin e parimit të sigurisë juridike. Këto pretendime të paraqitura nga kërkuessa janë shqyrtuar në vijim nga Gjykata në kuadrin e procesit të rregullt ligjor.

B. Për pretendimin e cenimit të parimit të sigurisë juridike

9. Kërkuessa ka pretenduar cenimin e parimit të sigurisë juridike, duke parashtruar se të drejtat e pronësisë ajo i ka fituar në bazë të testamentit. Padia për kundërshtimin e testamentit është ngritur 8 vjet pasi ishte çelur trashëgimia, ndërkohë që sipas nenit 411 të KC-së kjo lloj padie ngrihet brenda tre vjetëve nga çelja e trashëgimisë. Gjithashtu, ajo ka pretenduar se Gjykata e Lartë ka mbajtur qëndrim të ndryshëm në çështje të ngjashme të cenimit të parimit të sigurisë juridike dhe se

vendimet e gjykatave vijnë në kundërshtim me përmbajtjen e testamentit, me dispozitat ligjore në fuqi, si dhe me vendimin unifikues nr.1/2014 të Gjykatës së Lartë.

10. Gjykata ka theksuar vazhdimisht në jurisprudencën e saj rëndësinë e parimit të sigurisë juridike si një nga aspektet themelore të shtetit të së drejtës. Parimi i shtetit të së drejtës ku mbështetet një shtet demokratik nënkupton sundimin e ligjit dhe mënjanimin e arbitraritetit, me qëllim që të arrihet respektimi dhe garantimi i dinjitetit njerëzor, drejtësisë dhe sigurisë juridike (*shih vendimet nr.25, datë 28.4.2014; nr.20, datë 11.7.2006 të Gjykatës Kushtetuese*). Siguria juridike nënkupton, ndërmjet të tjerash, garantimin e besueshmërisë së individit të shteti, institucionet e tij dhe tek aktet që ato nxjerrin (*shih vendimet nr.15, datë 19.4.2013; nr.37, datë 13.6.2012; nr.23, datë 8.6.2007 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Nga rrethanat e çështjes konkrete Gjykata vëren se testamenti është përpiluar në datën 13.02.1996 nga testatorja Lejla Shkreli, e cila ka ndërruar jetë në datën 12.10.2002. Në këtë testament përcaktohet si trashëgimtare e vetme e pasurive të përcaktuara, konkretisht e pronave të kthyer me vendime të KKKP-ve, që testatorja i ka trashëguar nga babai i saj, vajza e saj Nargis Lungu Shkreli. Me vendimin nr.6479, datë 9.7.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë është lëshuar dëshmia e trashëgimisë ligjore, ku janë përcaktuar si trashëgimtarë ligjorë të radhës së parë fëmijët e testatores, pra vajza Nargis Lungu Shkreli, si dhe djemtë, Vildan dhe Tarik Shkreli. Testatorja i ka përjashtuar të dy djemtë nga testamenti në mënyrë të heshtur. Subjekti i interesuar, Livia Shkreli, si mbesa e Vildan Shkrelit, ka kërkuar në gjykatë pavlefshmërinë absolute të testamentit dhe njohjen si trashëgimtare për shkak të rezervës ligjore, pasi në kohën e çeljes së trashëgimisë ka qenë në barkun e nënës dhe për këtë arsye, sipas nenit 379 të KC-së, nuk mund të përjashtohet nga trashëgimi. Duke qenë se gjyshi i saj Vildan Shkreli dhe babai i saj Marbind Shkreli kanë qenë të përjashtuar nga trashëgimi, asaj (Livias), si trashëgimtare me zëvendësim, nuk mund t'i cenohej rezerva ligjore e parashikuar në nenin 379 të KC-së.

12. Sipas nenit 379 të KC-së “trashëgimlënësi nuk mund të përjashtojë nga trashëgimia ligjore fëmijët e tij të mitur ose trashëgimtarë të tjerë të mitur që trashëgojnë me zëvendësim (neni 361, paragrafi i dytë), si dhe trashëgimtarët e tij të tjerë të paaftë për punë, në qoftë se thirren në trashëgim, dhe as të cenojë me testament në çdo mënyrë qoftë, pjesën që u takon këtyre trashëgimtarëve në bazë të trashëgimisë ligjore, përveç kur këta janë bërë të padenjë për të trashëguar”. Kjo rezervë ligjore referon në nenin 361/2 të KC-së që parashikon: “Kur një nga fëmijët [...] është përjashtuar nga trashëgimi, në vend të tij hyjnë me zëvendësim fëmijët e tij dhe kur për shkaqet e sipërme nuk mund të jenë trashëgimtarë, vijnë në trashëgim të paslindurit e tyre pa kufizim. Në këtë rast, pjesa e prindit që nuk trashëgon ndahet ndërmjet të paslindurve në pjesë të barabarta”.

13. Bazuar në këto dispozita ligjore materiale gjykata e shkallës së parë ka konkluduar, ndër të tjera, se pretendimi i paditëses Livia Shkreli për pavlefshmërinë e testamentit, për arsye se ka cenuar rezervën ligjore (nenin 379 të KC-së), është i pabazuar, dhe për rrjedhojë ka rrëzuar kërkesëpadinë. Më konkretisht, ajo ka arsyetuar: “Megjithëse Livia Shkreli ka qenë zënë para vdekjes së testatores, vetëm ky moment nuk e bën atë trashëgimtare ligjore të saj. Në testament është përjashtuar në mënyrë të heshtur djali Vildan Shkreli (babai i Ingridit dhe gjyshi i Livias), por në momentin e çeljes së trashëgimisë fëmijët e Vildanit (Marbind dhe Ingrid) kanë qenë madhorë mbi 18 vjeç. Për rrjedhojë, Livia Shkreli nuk thirret në trashëgimin ligjor edhe sikur të kishte lindur para vdekjes së testatores, pasi në trashëgiminë e saj ligjore thirret babai i saj Marbind me cilësinë e fëmijës së përjashtuar nga trashëgimi. Pra, Livia Shkreli nuk gëzon mbrojtjen e rezervës ligjore, pasi trashëgimtar ligjor i testatores është babai Marbind së bashku me motrën Ingrid, të cilët zënë vendin e babait të tyre të përjashtuar Vildan” (*shih fq.7-8 të vendimit nr. 10018, datë 23.12.2010 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë*).

14. Gjykata e Apelit e ka vlerësuar të gabuar interpretimin e ligjit që ka bërë gjykata e shkallës së

parë. Ajo është shprehur se trashëgimlënësja ka vepruar në kundërshtim me nenin 379 të KC-së kur ka përjashtuar të miturën Livia Shkreli që trashëgon me zëvendësim, sipas nenit 361/2 të KC-së, në rrethanat kur, ashtu siç është përjashtuar nga trashëgimi indirekt (nëpërmjet heshtjes) fëmija trashëgimtar Vildan Shkreli, është përjashtuar nga trashëgimi edhe fëmija i Vildanit, Marlind Shkreli, duke bërë që me zëvendësim për këtë trashëgimtar (Vildan Shkrelin) të hyjë fëmija i fëmijës së tij, Livia Shkreli (*shih fq. 11-12 të vendimit nr.2592, datë 30.11.2011 të Gjykatës së Apelit Tiranë*).

15. Gjykata e Lartë ka mbajtur të njëjtin qëndrim si Gjykata e Apelit, duke e konsideruar absolutisht të pavlefshëm testamentin. Ajo në të njëjtën linjë arsyetimi me Gjykatën e Apelit ka vlerësuar: “Nëse trashëgimlënësja ka vepruar në përputhje me të drejtën e saj të ligjshme kur ka përjashtuar nga trashëgimia trashëgimtarin ligjor të saj, fëmijën Vildan Shkreli, ajo ka disponuar në kundërshtim me nenin 379 të KC-së kur ka përjashtuar nga trashëgimia ligjore edhe të miturën Livia Shkreli që trashëgon me zëvendësim referuar nenit 361/2 të KC-së, në rrethanat kur ashtu siç është përjashtuar nga trashëgimi indirekt (nëpërmjet heshtjes) fëmija trashëgimtar Vildan Shkreli, është përjashtuar nga trashëgimi edhe fëmija i tij, Marlind Shkreli, duke bërë kështu që me zëvendësim për këtë trashëgimtar (Vildan Shkrelin) të hyjë fëmija i fëmijës së tij Livia Shkreli [...]. Nisur nga një përfundim i tillë, referuar nenit 407 të Kodit Civil, testamenti objekt gjykimi është absolutisht i pavlefshëm, për sa i përket disponimit me këtë testament për përjashtimin nga trashëgimia ligjore të trashëgimtares së mitur Livia Shkreli” (*shih fq. 4-5 të vendimit nr.00-2015-761, datë 5.2.2015 të Gjykatës së Lartë*).

16. Kërkuesja ka pretenduar se gjykatat e kanë zgjidhur çështjen në kundërshtim të hapur me dispozitat ligjore në fuqi dhe me vendimin unifikues nr.1/2014 të Gjykatës së Lartë. Lidhur me këtë pretendim, Gjykata rithekson qëndrimin e saj të konsoliduar se mënyra e vlerësimit të provave dhe mënyra e zbatimit të ligjit material janë, si rregull, atribut i gjykatave të zakonshme, ndërsa detyra e Gjykatës Kushtetuese është të sigurojë nëse procesi në tërësinë e tij, përfshirë edhe mënyrën në të cilën janë marrë provat, ka qenë i rregullt. Roli i saj nuk është të rivlerësojë faktet, zbatimin e ligjit material apo zgjidhjen e dhënë nga gjykatat e zakonshme. Kontrolli kushtetues që kjo Gjykatë ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor. Problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimet nr.40, datë 25.6.2015; nr.4, datë 5.2.2014; nr.34, datë 12.7.2013 të Gjykatës Kushtetuese*). Kërkuesja ka pretenduar se Gjykata e Lartë ka mbajtur qëndrim të ndryshëm në çështje të ngjashme. Për sa i përket këtij pretendimi, Gjykata nënvizon se kontrolli i zbatimit në mënyrë uniforme të ligjit material hyn në juridiksionin e Gjykatës së Lartë, e cila vendos të bëjë unifikim të praktikës nëse janë rastet për ta bërë këtë. Gjithashtu, Gjykata vëren se pasi janë dhënë vendimet gjyqësore objekt shqyrtimi, i njëjti testament i është nënshtruar përsëri shqyrtimit gjyqësor për pavlefshmëri dhe njohje të pjesës trashëgimore në gjykatat e zakonshme. Gjatë këtij gjykimi Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr.553, datë 27.02.2015 të formës së prerë, ka arsyetuar në harmoni me qëndrimin e mbajtur nga Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë në vendimin nr.1, datë 19.2.2014 dhe në të njëjtën linjë që kanë ndjekur gjykatat në vendimet objekt shqyrtimi. Për pasojë, argumentet e parashtruara si më lart nga kërkuesja nuk janë të mjaftueshme që të bindin Gjykatën për cenimin e parimit të sigurisë juridike në kuadrin e procesit të rregullt ligjor.

17. Rrjedhimisht, bazuar në sa më sipër, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkueses për cenimin e parimit të sigurisë juridike, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, është i pabazuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës, si dhe të nenit 72 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e

Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e publikimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Fatmir Hoxha, Vladimir Kristo , Besnik Imeraj, Gani Dizdari,
Vitore Tusha, Fatos Lulo